

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 27. De libris damnatis mandato speciali D. Papae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

tonius in summa, par. 4. tit. 11. ca. 7. §. 5. & Turre-
cremata in summa de Ecclesiis, lib. 4. parte 2. c. 37.
Alexandrium IIII. per quendam extrauagantem in-
cipien. Quidam scriptura sacra. damnasse quendam
libellum Guilielmi de sancto amore, in scriptum. De
periculis nouissimorum temporum. quem ille edi-
derat contra statum religiosorum Mendicantium.
item alios quosdam libellos detractione & errorib.
plenis, editis a magistris quibusdam Parisiensibus
contra eosdem ordines Medicantes: quos damnauit
idem dominus Alexander IIII. per extrauag. inci-
p. Ex alto fuisse conspicimus. & per aliam ex-
trauag. incip. Cum olim ac Beatus etiam Thomas

ut prae citato loco refert S. Antonius eos errores,
editis contra ipsos libros efficaciter confutauit. I
d. Conseruationi puritatis, &c. J Solus Barcino
nensis impressus habet hanc Gregorij bullam hoc lo-
co insertam, in Bononiensi autem & Sabellauno re-
peritur in fine secunda partis. est autem haec bulla
anni sexti, ut apparet ex Data.

Sed obseruandum hoc est, ante condemnationem
librorum Raymundi Lulli factam per hanc extrau-
agantem pontificatus domini Gregorij anno sexto
alia processisse velut praeparatoria ad condemnatio-
nem faciendam, ut apparet ex Regeſto domini Gre-
gorij XI. quod in Vaticana bibliotheca Roma serua-
tur. Nam in 2. volumine Regeſti anni II. fol. 13. i.
littera Gregorij Pape XI. extat ad Archiepiscopum
Tarracon. incipien. Nuper dilecto filio, quibus pra-
cipitur praedicto Archiepiscopo, ut sibi faciat exhi-
beri libros Raymundi Lulli, in quibus quamplurimi
errores dicebantur contineri, ut eos comburat & co-
buri faciat, si praenota cognitione ita esse reperiat. Da-
ta autem fuerunt huiusmodi litterae apud pontem
Sorgie Auinionen. dieces. nonis Iunij, Pontificatus
Gregorij XI. anno II.

Item in 2. volumine Regeſti anni IIII. fo. 201.
referuntur aliae litterae eiusdem domini Gregorij in-
cipien. Ad audientiam, quibus praecipitur officiali-
bus Episcopi Barcinonen. ut diligenter transmittat
ad dominum Papam, librum quendam Raymundi
Lulli in perganenis, & in vulgari Catalonico scri-
ptum, in quo similiter plurimi errores scripti perhi-
beantur. Data vero fuerunt haec litterae apud Villa
nonam Auinionen. dieces. tertio Calend. Octobris,
Pontificatus domini Gregorij XI. anno IIII.

QUESTIO XXVII.

De libris damnatis de mandato spe- ciali domini Papae.

Vigesima septima quaestio est: Libri
haereticales, & erronei de mandato
speciali domini Papae, extra curiam
auctoritate Apostolica condemna-
ti, qui sunt:

Ad hanc respondemus, quod tempore domini Gre-
gorij Pape XI. dominus Petrus Archiepiscopus
Tarracon. & frater Nicolaus Emyerici de ordi-
ne Praedicatorum, Inquisitor Aragoniae, ut vere
haereticales & erroneas, quendam libellum de

damoniu inuocatione, qui incipit: Misericordia
& veritas, & quendam alium, qui incipit: Vtrum
quilibet infidelis tam diuinis, quam Apostolicis
canonibus teneatur obedire, & quaedam alia opu-
scula, ut omnia haereticalia & erronea, edita per
quendam Raymundum Neophitum, sententia-
liter condemnarunt, propter haereses & errores
in eis contentos, qui recitantur supra §. q. 10.

COMMENT. III. 52

DE mandato speciali domini Papae conde-
nati, &c. Hic videtur indicari non potuisse
Episcopum & Inquisitorem condemnare hos libros
nisi mandatum habuissent speciale a sede Aposto-
lica, quod videtur dubium; cum eorum in hac re
in ceteris ad fidem spectantibus non mediocri sit
iurisdictio, ergo ut res haec, quae cognita est dignissi-
ma, et valde etiam necessaria radicitus intelligatur
breuiter mihi hoc loco est dicendum, quanta sit iudi-
cum ecclesiasticorum in hac re iurisdictio.

A primis quidem Episcopi & Inquisitores ad-
nare possunt & prohibere in suis diocesis libris
omnes, qui continent dogmata expresse condemnata
per Ecclesiam, tamen si ab auctoribus nominatim non
condemnatis compositi sunt, et ratio in promptu est:
quoniam quae semel damnata sunt, absque noua con-
demnatione prohiberi possunt, ne nouis semper dispu-
tationibus, quae salubriter sunt semel sancita, perui-
bentur, & in dubium reuocentur, ut dixit Gelasius
in epistola ad Episcopos Dardaniens, quem retuli su-
pra par. 1. super l. nemo clericus, c. de summa Tri-
nit. vers. nam & iniuriam facit.

Rursus Episcopi et Inquisitores prohibere etiam
possunt in suis diocesis libros de haeresi suspectos
ob quamcumque haeresis suspicionem, tamen si sine
catholicis auctoribus editi, cum enim possunt proce-
dere aduersus quosuis homines, saltem ad inquiren-
dum, etiam ob leues probabiles tamen haeresis suspicio-
nes, ut voluit auctor Repertorij verborum, suspectus.
S. item nota, & Mattheus Afferius in consil. in-
consultilem, & Carverius tract. de haeret. nu. 136. et
alii, quos retuli infra in hac 2. parte super q. 56. pro-
fecto multo magis poterunt agere in libros suspectos
eosque prohibere, qui continent propositiones sus-
pectas: quia libri fortiores nervos habent ad nocendum
quam homines; cum qui eos legunt firmiter eis insinuat
quam qui homines loquentes audiunt. Item quia ut
ne haereticorum voces vix vnam civitatem replere
possunt, libri autem cum facile hinc & inde trans-
suehantur, non modo vnam civitatem, sed & regna
& provincias insinuat. sunt enim velut perpetui qui-
dam fontes haeresum virus copiose emittentes.

Ad haec, Inquisitores & Episcopi absque manda-
to speciali summi Pontificis ex propria iurisdictio-
ne possunt prohibere libros non modo suspectas con-
tinentes propositiones, ut proxime dixi; verum etiam
scandalosas, periculosas, erroneas, haeresim sapien-
tes, a fide catholica quavis ratione discrepantes, &
Christiane pietatis ac bonis moribus non conformes:
quod cauit paulus Papa tertius rescripto quodam
incipiente. In Apostolici culminis, quod in fine
huius operis in bullario litterarum Apostolicarum
cura.

curamus imprimendum. Si enim Inquisitores inquirere possunt, & compescere, ac coercere eos, qui predictas propositiones ausi fuerint predicare, sanè multo magis prohibere poterunt libros ista continentes, qui non semel aut iterum, sed semper de die de nocteque predicant, & auribus lectorum iteratis vicibus talia dogmata inculcant.

Inter hos libros facile referri possunt multi ex illis, qui de Astrologia iudiciaria tractant, sicut de Chirromantia, & alijs diuinandi modis, in quibus multa passim sunt temeraria, incerta, a religione & Christiana pietate aliena, nimium astrictis tribuentia, & libero hominis arbitrio plurimum detrahentia: hi enim aut prorsus prohiberi, aut non nisi quam emendatissimi permitti debent in commercio hominum venire, quo nomine iam B. Clemens, lib. 2. c. 66. constitutionem Apostolicam canendos penitus a viris Christianis iubeat supersticiosos Græcos.

Huc etiam referri possunt multi ex poetis tam antiquis quam recentioribus, qui multa docent obsequia, & bonis moribus aduersa, quos propterea iam olim Maximus Plato in sua repub. viuere non patiebatur: sunt enim tales iuuentutis corruptores, & cum parasitis, & lenonibus merito coercendis, quorum ars eò tandem euasit, ut nihil ferme scribant nisi quod ad lasciuiam, & turpem amorem pertineat. Hos ergo si iam editi sint, prohibere poterunt Episcopi, & Inquisitores in suis diocesis, quod si non sint editi, eos imprimi non permittant: quonia talium librorum lectio multorum peccatorum causa esse solet.

Iam quod dixi de libris suspectis, aut erroneas propositiones continentibus, idem dictum uellem de libris habentibus ancipites, dubias, seu ambiguas propositiones, que duplicem sensum habere possunt: hereticum unum, alterum catholicum, de quibus Albertinus tract. de agnoscen. asser. q. 34. num. 50. hi enim tamdiu prohiberi poterunt ab Inquisitoribus, quamdiu non fuerint illæ ancipites propositiones declarate in sensu catholico, in quo etiam diligenter est animaduertendum in libris imprimendis, ne tales propositiones contineant.

Sed neque illos libros uel tractatus, aut imprimi, aut publicari, & uendi in suis diocesis, permittent, in quibus propositiones, disputationes, aut cõtrouersia continentur, & diffinuntur contra communem theologorum sententiam, aut receptum, & uisitatũ sententiã morem, in his præsertim rebus, que ad theologiam, fidem, mores, sacramenta, potestatem prælatorum, & ministrorum Ecclesiæ spectant: tamen si enim quedam sint dogmata, & propositiones, que summo iure, & sub iure defendi possunt, tunc tamen est ab his abstinere: nam inuare aut prodesse nõ possunt, obesse uero interdum plurimum solent. An nec permittendum quidem essent, ut similia liberè in scholis legerentur, et inuenibus proponeretur, quorum ingenia sæpe amplecti magis solent, que magis a communi uia recedunt.

Idem prorsus iudiciũ est de libris, & tractatibus, quorundam inuicilibus, & infrugiferis, aut qui de rebus leuibus, uel ridiculis tractant: hos enim me indices non deberent Episcopi permittere, ut in suis diocesis, imprimeretur, aut distaberentur, in his ta-

men omnibus prudentia, & iudicio opus est. Deniq; ex quibuscunq; causis Inquisitores procedere possunt contra homines, quia nocere sua doctrina possunt, ex eisdem poterunt etiam in libros inquirere ex data sibi potestate, & iurisdictione animaduertendi in hæreticos.

Quod si in libris tales reperiantur propositiones, quibus nondum constat an fidei repugnent, nec nec tunc etiam si auctores publicare suos libros uellent prohiberi poterunt per Inquisitores, & libri suspendi donec superiores iudices decernant re cognita, quid factu opus sit, argumento c. Inquisitores, de hæret. lib. 6. Quibus a nobis assertis plurimum suffragatur id quod in indice librorum prohibitorum, in fine Reg. x. his uerbis exprimitur: Liberum tamen sit Episcopis, aut Inquisitoribus generalibus, secundum facultatem quam habent, eos etiam libros, qui his regulis permitti uidentur prohibere, si hoc in suis regnis, aut prouincijs, uel diocesis expedire iudicauerint, hætenus ibi.

b. Edita per quendam Raymundum Neophytum. Hic Raymundus, sicut constat ex Regeſto domini Gregorij XI. loco quem mox adducemus, dicebatur Raymundus de Tarraga, qui cum prius esset Hæreticus, conuersus ad fidem Christi, factus est monachus ordinis Predicatorum: ceterum ut res ipsa demonstrat, non mutauit mores, etsi religionem mutauerit. Vixit autem hic Raymundus circa tempora Gregorij XI. ad an. Domini MCCCLXXII. extantque in unico volumine Regeſti anni primi Gregorij XI. fol. 125. litteræ Papæ Gregorij ad Archiepiscopum Tarracomensem, & Nicolau Eymericum Inquisitorem in Regno Aragonum, quibus precipitur, ut inquirant, & procedant contra Raymundum de Tarraga ordinis fratrum Predicatorum, tenentis quosdam hereticos errores, & eum puniat. Rursus in secundo volumine Regeſti anni secundi, fol. 191. rescriptum quoque habetur eiusdem Domini Gregorij XI. incipiens. Iudum ad audientiam, per quod committitur Archiepiscopo Tarracomen. & Nicolao Eymericus inquisitori, ut omnes libros huius Raymundi sibi faciant exhiberi, atque comburi, iam hæc Raymundi opuscula, quot & quales errores continerent, docet idem Eymericus supra in hac 2. par. q. 10. nu. 3.

Illud uero obseruandum est diligenter, quod auctor docet in hac quaestione, uidelicet, libellũ de Demonum inuocatione editum fuisse per hunc Raymundum Neophytum, in quo planè decepti mihi uidentur Bernardus Lutemburgus in catalogo hereticorum, lib. 3. uerbo, Raymundus Lull: et Prætorius, 16. c. 2. de uitis, & sectis hæreticorum, asserentes libellum de Demonum inuocatione editum fuisse a Raymundo Lull, & sanè suspicor hos auctores suis se allucinatos ex nominis similitudine.

Postremo, Raymundus hic de Tarraga dictus est Neophytus quasi noua planta seu germen. Diciturque illi Neophyti, qui non nascuntur ex originarijs Christianis, sed ad fidem catholicam conuertuntur, de quibus Beatus Gregorius, lib. 4. Regeſti, epistola 51. siue c. 95. & lib. 7. epist. 110. & Gratianus, in c. sicut Neophytus. 48. dist.